

گولچینی شیعری کوردی

مانیپیری رۆژهلات - بۆکان

www.rojhalat.de

پیشه کی:

له پیشه کی ئە م به ره مه به پتویستم زانی باسیکی کورت و به کەلک له میژووی شیعری کوردی به تاییه ت له موکریان دا بکه م.

وه ک له فۆلکلوره کانمان ده رده که وئ میلیله تی کورد هه ر له میژموه عاشق و خۆلیای شیعری و په خشان و ههله به ست و به ند و گۆرانی بوون. ئە ویش ده گه رێته وه سه ر هه ستنی ناسک و جوانی ئیمه ی کورد و زمانی دهولمههندی کوردی که ئەبزاریکه بو دهرخستنی ئە و هه ست و بیر و باوه ره جوانه.

زمانی عه ره بی وه ک زمانی ئایینی پیروزی ئیسلام شوینی کاریگه ری خۆی له سه ره نه ده بی به شیک له گه لانی رۆژه لات دانابوو.

کیشی عه رووزی (ارکان عروزی) عه ره بی له زارواه ی سۆرانی دا ده گه رێته وه بو سه رده می ده سه لاتی ئیمپراتوری عوسمانی واته سه ره تاکانی سه ده ی ۱۹ ی زایینی. هه رچه ند شیعری کوردی تاقیکاری مه زنی خۆی له سه ر کیش و په نه جی خۆمالی به زارواه ی گۆرانی له شیعری شاعیرانی وه ک بیسارانی و مهولهوی به خۆیه وه بینیه، به لām به هانتی نالی شیعری کوردی که له ته واوی مه لیه نده کوردنشینهکان دا ره وت و رییازی خۆی نیشان دا و له فورم و یاسای شیعری عه ره بی دا خۆی نواند، ده توانم بلیم نالی بوو یه که م جار که لکی له کیشی عه رووزی عه ره بی له شیعری دا وهرگرت. له و کیشه یه، برگه کان و مکوو یه کن و وه ک یه کیش دوویات دهبنه وه، ئە و برگانه به سه سئ یا چوار چوار دابه ش ده کرین.

له شاعیرانی درێژه ده ری رییازی نالی له کوردستانی ئێران دا ده کرئ له وه فایه و میسباحوودیوانی نه ده ب ناو به رین.

به هانتی سه یفولقوزات بو مه یدانی شیعری، ئە ده بی کوردی له ئێران دا رییازیکی نوئ وه دی هات که پاشان به رییازی موکریان ناوی ده رکرد.

له رۆژه لاتی کوردستاندا، ئە و شاعیرانه ی که دوا ی سه یف رییازی ئە ویان گرت به ر، ده کرئ له سه سئ به ره دابه ش کرین:

۱- خاله مین به رزه نجی، سه ید کامیل نیمامی و ... ئە م شاعیرانه هه ر چه ند وشه ی ره سه نی کوردی له شعیریان دا دیاره، به لām بوونی شیعری شاعیراننیک به ر له خۆیان وه ک وه فایه و ئە ده ب به شعیریانه وه دیاره.

۲- هیمن، هه ژار، حه قیقی و ... که شیعری سه یف یان گه یانده ئەوپه ری ناسک خه یالی و جوانی و روانبیزی. ههروه ها بارودۆخه کۆمه لایه تییهکانی سه رده می خۆیان خسته ناو شیعره کانیانه وه. هه له به ت دوا ی ئە وانیش شاعیرانیک رییازی کلاسیکی نوئ

له موکریان دا سهريان هه آدا، وه ک، عه تری گۆلانی (مه چه مه د نووری)، خالد
حیسامی (هیدی) و ...

دوای سه رکه وتنی شورشی ئیسلامی ئیران شاعیرانیکی تر له هینمن و هه ژار و
حقیقی په پرمویان کرد که ده توانین سه ید قادر سه یاده ت، سه عید نه ججاری
(ناسو)، نه مین گردیگلانی و ... ناو به رین.

۳- شاعیرانی نوئ خواز وه ک، سواره نیلخانی زاده، فاتح شیخوئیسلامی (چاوه)
و عومهر سوئتانی (وهفا) و ...

ئه م شاعیرانه شیعی کوردییان خسته قوناغیکی تره وه و شورشیکی گرینگیان له
شیعی کوردی دا پیک هینا. ئاشنا بوونی ئه م شاعیرانه لهگهل شیعی نوئی ئیران و
پهرهوی له باوکی شیعی نوئی ئیران «نیما یوشیج» و باوکی شیعی نوئی کوردی
«ماموستا گۆران» بوونه پیشه نگی ئه م ئال و گوره. شاعیر به روانگه و تیبینی یهکی
نوئ و له ده لاقه یه کی نوپوه ده روانته کۆمهل و میژوو و فه رهه نگی و نه ده بی
کوردی.

به دوای تاقیکارییه کانی سه رکه و توانه ی ئه م شاعیرانه به تاییه ت سواره که له
شیعی «خه وه بردینه» و «شار» که له ئه م به ره مه ش دا هاتوو. شاعیرانی بهره ی
یه که می ئه م ریبازه به دوای سه رکه وتنی شورشی ئیسلامی ده کرئ له که سانی
وهک: قاسم مونه بیدزاده (هه ئو)، جه لال مه له کشا و ... ناو به رین.

له تاییه تمه ندییه کانی شیعی ئه م شاعیرانه ئه وه یه که به ره به ره وازیان له
کیشی نیمایی هیناو به ره و کیشی خۆمالی کوردی که له لایه ن شاعیرانی وه ک گۆران،
شیرکو بیکه س و عه بدوللا په شیوه وه تاقیکرابوو، هاتن.

هه لبه ت دوایی ئه وانه ش ده توانین شاعیرانیکی تر که له گۆقاره کوردییه کان و له
ئه نجومه نه ئه ده ببیه کان دا ناویان ده رکرد وه ک، ژیلا حوسینی و مارف ناغایی ناو
به رین که به داخه وه له م پیشه کییه کورته دا ناگونجئ.

موحسین سوئتانیان زاده

بوکان

۱۱ ره شه مه ی ۲۰۰۹ ی زایینی

زۆر سپاس و ماندوو نه بوونی ده که م له مألپه ږی
رازووه ی روژ هه لات/ بوکان، بهتایهت کاک نادر
فهتھی که زۆریان زه حمه ت بو پیتچنی ئه م کتیبه
کیشاو، هیوای سه رکه وتن و تهمه ن دریزیان بو ده
خوازم. هه روه ها ئه م بهر همه پیشکه ش ده که م به
گیانی پاکی ماموستای زمانی کوردی دوکتور حه سه
ن سه لاح (سوران)، رۆحی شاد بی ...

دل له حه سره ت غه مزه كه ي دونه رگسي پر خه وته وه
وه ك خه مي زولفت عه زيزم چوو به روودا كه وته وه
مه نعي سووتانم ده كه ن نه بله له شه وقى روومه تت
چون نه سووتيم تو به ناگر، من به باري نه وته وه
مه سحه في خوش خه تي كولمه ت گهر ببيني شيخي مه
كافره گهر بو سوينديش بچته نيو مزگه وته وه
تيري په يكاني موژه ت پيريكه كاري بوو له دل
دوى شه وئ تاسوبح هه داداني نه بوو نه سره وته وه
گهر ده پرسى بو قسه ت وا شيرينه نه ده ب
شه كه ر نه فشانه له بم جانا له ماچى شه وته وه

ميسباحو دديوانى نه ده ب

شيعری حافزی شیرازی له ده ستي ماموستا حه قیقی وه:

پریره سینه م له ژان نه ی داخه که م بۆ مه لحه می
دل له ته نیایی وه گیان هاتوو ه خودایه هاو ده می
چاوی چاکه ی، کئی له سووری چه رخی زوو تپیه ره هیه
وه م حه سینه و پیاله بیکم مه ی ده یه ساقی ژه می
هسته تاکو دل به وی تورکی سه مه رقه ندی بده بین
واله سروه ی بۆنی جوگه ی مولیانی دئ ده می
حالی دنیا یه م له پیتۆئیکی پرسی و پیکه نی
پیی کوتم پروانه ناخ و داخ و ده ردی عاله می
بۆ شه می شوخی به گۆل سووتام له نیوچالی سه بر
روحی پیم دانایه شای تورکان له کوپیه روسته می
راحه تی و خوشی له ریگای عیشق بازی دا به لان
دل بلا بیتی به زامت گهر بخوازی مه لحه می
میری نازازی له کووچه ی زیره کان ریگه ی نیه
پیی ده وی ریواری دنیا دیوه نه خاوو بی خه می
ئاده می له عاله می خاکی په یا نابئ، ده بی
عاله میکی دی دروست بکریت وه له نوئ ئاده می
نایه نی گریانی حافز هیچ له لای به حری ئه وین
چونکه حه و ده ریا له لای ئه و نانوئئ شه ونه می

حه قیقی

دوو شیعر له دیوانی ماموستا نالی:

گه ر بازی نه زه ر بازی، له م ده ست و نیگاره ت چی!
بویاری و ده ست بازی، له م را و و دیاره ت چی!

گه ر دن که چی زولفی بووی، سا دل مه ده به ر موژگان
وا خوت له ته ناف داوه، ئیتر له قه نار ه ت چی!

ئه و چاوه که هه لدینی، سه د عه ربه ده ده نوینی
هه ر روچه که بستینی، له م غه مزه دوباره ت چی!

گه نجینه یی نیو سینه، ره نگینه به سه د کینه
ئه ی له ککه یی ئایینه، یا ره بیی به غاره ت چی!

موژده ی قه ده می سه ر بو، دل هات وله ریډا چوو
جان ماوه له بو وه سلی، بدری به به شاره ت چی!؟

وا خوانی که ناری من، بو نوقلی ده م و ماچه
ئه ی لووته خوری ته کیه، ساتو له که نار ه ت چی!؟

بوچ مایلی ته نهایی؟ سه و داییکه خورایی ...
ئه ی مه ردومی بینایی، له م کولبه یی تاره ت چی؟

نالی خو شه نه و میدی، دل به سته مه به ئیدی ...
گه ر عاشقی ته جریدی، له م یار و دیاره ت چی!

ئەى سه روى بولە ند قە دد و، برۆ تاق و، مه مك جوت
كى ده ستى ده گاته بهى و نارى نه گه ىشتوت

ده م هه مده مى غونچىكه نه پشكووتوه هىشتا
با كه شفى نه كرد به رگى عه تر پۆشى گولى رووت

گرىانى من و خه ندهى تۆ ئىستا ده شوبهئ
به و مه وسىمى بارانه كه وا خونچه ده پشكووت

خآلى قه ده م، وه ك خه مى زولفه ىنى سه راپات
پشتانى قه دت بىت و، فىدائى بازنى بازووت

خالى نيه نالى، دلە كه ت ساتى له هيجران
تا تارى وجودت نه پسىنى مه له كول مووت

چه ند به رهه می جوان و ره نگاوره نگ له ماموستا هه ژار:

چه ند جوانه؟

مانگ و روژ، گه لاوژی گه ش بونی خوش، گولی ره نگاوره نگ زه نگی سه رشوین، فیکه ی شوان تیشکی مانگ له ناوی سماني له دور قاسپه ی خاسه که وئ سپيایی سینه، شیی خال زه ردی گه ردن و ره شی مو سافی هه نیه راستی و که پو مه سنی چاو، قولایه ی برژانگ خری مه م، بلندی بالآ زه ردی زه رده په ره له سه رئاو خوره و چاونه ندازی هه لدير که رویشکه ی گه نم به هاران دیمه نی کپوو نه خشی ده شت هه رچی خوشن هه رچی جوانن	گری ناگر به شه وی ره ش باریکی شیعر و خوشی ده نگ خشپه ی ورده ماچ له جی ژوان سروه ی شنه بای به یانی نازی بوکی هه ول شه وئ سورایی کولم و لیوی نال ته نگی ده م و گوشادی رو چالی چه ن، که وانه ی نه برؤ سایه ی په رچه م له سه ر لاجانگ گاله ی تاقانه له مالا پروشه ی باران له بهر تاو بازی ناسک، ناوازی بلویر به فری هاوین له په ساران هه ر لیره وه هه تا به هه شت کوئله ی جوانی کوردستانن
--	---

که مرد له یلا خه به ریان دا به مه جنوون
ئیتر دونیا له بهر چاوی نه ما پروون
یه خه ی له ت کرد به پروو و داد وهاوار
به شیوه ن رویی بولای مه قبه ره ی یار
له گورستان منالیکی به دی کرد
به چاوی سوره وه پرسی به وی کرد
کوئی له یلا له ناو کام گوره مه دفوون

وتى ئىشتا له عيشقا كالى مه جنوون
له سه ر هه ر گورئى توزئى گل جياكه
به يادى عيشقه وه بؤنى پياكه
له هه ر خاكئى كه بؤنى مه يلى لئى هات
وه سه ركه خاك و خؤل ئه وجئيه جيگات

شيعريكه سالى ۱۳۲۳ (۱۹۴۴) له بؤكان نووسيومه و سالى
۱۳۲۴ (۱۹۴۵) له «ئاله كووك» دا چاپكراوه:

لاى لايى...

رؤله: روناكى گلئنه ي چاوم
به ندى جه رگ و دل، هئزى هه ناوم
ريحانه ي بؤن خوش سوره گوئه كه م
ناو پير شكينى كولى دلله كه م
چؤله مه ي ئه ستوم، ره گى حه ياتم
هه نگوين و قه نم نوقل و نه باتم
خه وي خيرت بئى بنوه دره نكه
تا كه له بابى به يان بئى ده نكه
هه ي لاي لايه رؤله لاي لايه
ئه مشه و به زه بيت به من دانايه

ژير به وه رؤله ي ژير و جوانم
له داخى لانك ده گرى، ده زانم
ده لئى بؤ حه پسم، بؤ ده سته به سته م؟
به و به ندو حه پسه من جه سته خه سته م؟
له نئو كورد نه بئى ده سرازه نى يه
ئه و به ند و قلف و قه رازه چيه؟
كورم من بيرم له تو زياتره
ده سرازه و لانك بت بئى چاتره

هه ی لای لایه رۆله لای لایه
گوئیگره پینت بلنیم له به ر چی وایه

راسته تۆ نه وه ی شیر ی ژیان ی
نه ته وه ی پاکی گه لی کوردانی
به لام چونکه کورد ئیمرو بیکه سه
به شیان له دنیا کۆت و مه حبه سه
بویه ده تپنچم تا خوی پی بگری
نه ک تا من ماوم له به ندا بمری
بۆ چاره ره شیت نه ماوه تینم
هه ر پیم خووش نیه مه رگت ببینم
هه ی لای لایه رۆله لای لایه
هه زار تییینی دواروژم لایه

بۆت به خت ده که م عومری درێژم
سه د تال و سویریت له سه ر ده چێژم
نه مامی بالآت به فرمیسکی چاو...
شه وو نیوه شه و لئی ده نیم شه واو
سه د چاک و بیرت بۆ ده خولیمه وه
له بن سبیه رت بجه سیمه وه
هه ر ره سیده بوی نه ته وئ زالم
ده ت برئ و به زه ی نایه به حالم
هه ی لای لایه رۆله لای لایه
ده ک خاکم به سه ر، ره نجم به بایه

په شپوینت خووشه به خسییر نه مینی؟
سه ر به ستیت پی بلنیم بکه ویه شوینی؟
قه له م ده ست ده یه، ببه مه کته بی
وه خت و بی وه خت له خویندن نه بی
ئه و کاته ی له گه ل کاکت دو به دو
بکه ن هاواری هه قی له ده س چو
ده س ده نه ده س به ک به راو به ته گبیر

یه کتان به قه له م، به کو به شم شیر
هه ی لای لایه رۆله لای لایه
شیریش جه وهه ری له قه له مرایه

یه ک نامه ره ش کا به داد و هاوار
یه ک زه وی سور کا له خوینی به د کار
یه ک له قور نیشی: پروا بو تکا
یه کئی قور به سه ر دوژمن دا بکا
نه و په له قازه ی ئیستا له کن من
ده که ی به ند لاده ی له ده ست و گه ردن
ئه و ته قه لایه ت بو دوا رۆژ باشه
جوچک هولی ده بی روحمه واشه
هه ی لای لایه رۆله لای لایه
ده س له ده س، ته وفیق له کن خودایه

رۆله نیشتمان چاوی له ریته
دایکمان هه ویای دوا رۆژی پیته
بو یه هه ندامت وه ک مینای بی گه رد
خاوین را ده گرم به سه دره نج و ده رد
چاکه ده یه وه، بو وه ته ن وه ک کور
توش بی گه وزینی له ناو خوین و خور
پیت بلیم رۆله سه ر سودی چیه؟
بو پرده بازی ری نازادی یه
هه ی لای لایه رۆله لای لایه
نیشتمان بو تو ده سته و دو عایه

رۆله ناموست وه ک خزمه کانت
نه فروشی به پول ده ستم دامانت
شه ره ف گه وه ره قیমে تی نابه
ده ویت روره شی هه ر تک دنایه
ئه و که سه پیاوه بو خاک و ناوی
روح دانی و به چاک بمینی ناوی

نه ت بیستوه واته ی زانای سه رزه مین
مردانه مردن نه ک حیزانه ژین
هه ی لای لایه رۆله لای لایه
بخوینه، نه زان چی له ده س نایه

سالی ۱۳۲۴ (۱۹۴۵) بو سالیپوم نووسیوه له بن هه ر مانگیکدا دوو به
یت بنووسری:

خاکه لیوه

کورده گیان، یاخوا جیژنت پیروز بی
به هاری ژینت جیژنی نه ورۆز بی
چه ند دلگوشایه خاکه لیوه که ت
پیروزه ره نگه شاخ و کپوه که ت

بانه مه ر (گولان)

مانگی بانه مه ر له کورده واری
به هه شت له دنیا خوی داوه دیاری
که ژپوشی له گول چاره ی سووروزه رد
هاره ی هه لديران ده رمانه بوئه رد

جوژه ردان

ره نجبه ر! با به س بی سه یری گويسوانان
له ده ستي تویه چاوی ئه عیانان
وا جوژه ردانه و کوچی به هاره
سه ره تای ره نجی مامی جووتیاره

پووشپه ر

یا خواهه رکه سئ کوردی خوش نه وئ
وه ک پووشی پووشپه ربه روودا که وئ
به داسی مه ردی پالهی کوردستان
بیده ن له تایه بو ساردی زستان

گه لاویژ

گه لاویژه که ی به خنت له ئاسو
ده رکه وت، چابوو تونه بووی ره نجه رو
نرخى ئەم مانگه پاره ی ژیانه
جیژنی سه ر سالی کومه لی ژیانه

خه رمانان

وا ره نجی سالیت هاتوته به ره م
رۆژی ماو زۆرن، نه بی که تره خه م
ئه مسال تو نه که ی بو سالی دواپی
مانگی خه رمانان ده که ی گه دایی

ره زه به ر

ره زمان هاته به ر، له خه م بووین رزگار
ره زبه ر به خیر بی بو کوردی هه ژار
پر بوو له میوه ئەم ده ر و ده شته
راستی کوردستان وینه ی به هه شته

خه زه لوه ر (گه لا ریزان)

دوژمنمان بمرن به ده رد و به لا
وه ک به خه زه لوه ر ده ده رژی گه لا

ئاوردوو داخه كورده زستان دئ
به فر به ريوه بو كوردستان دئ

سيخوار (سه رماوه ز)

سيخوار خوئ نواند له به ر په ساران
سه رما هات، درا به رگي هه ژاران
نانا، تو مانگي دلخوشي و شادي
تيتندا هه لکرا ئالاي ئازادي

به فرانبار

وا به فرانباري روو گرژ و تاله
كورده گيان! وه ختي خزانه ماله
هاوين په يدا كه، نه مرو بپيوشه
بياو به ئيروو بي، زستانيش خوشه

رئيه ندان

رئيه ندان! گه رچي رئيگه به نداني
گلينه ي چاوي گه لي كورداني
له نيو مانگان دا جوان و روسووري
له تودا كرا جيژني جومهووري

ره شه مه

ره شه مه، نامه ي به هاري هينا
كوچي به خيلي سه رمايه لينا
رنووي رووخاندن توپخانه ي شه مال
كورده! دلخوش به نه ما ژيني تال

تووشی نه خووشی سیل ببووم و له مردن بووم؛ نه مانه بو کیلی قه بره که
م نووسیوه:
به غدا، ۱۹۴۸/۱۰/۱۵

نامرادیك

لاوه كان گه وره كچان نازاران
دلّبه ران دلّتره كان دلّداران
ده مه روڻ تاوئ بمینن لّیره
فاتحاییکی بخوینن خیره
له نیوئه م گوره هه ژار نیژراوه
زورله ریی ئیوه جه فای کیشاوه
ژینی خوئی کرده فدای خووشی کورد
له ریی نازادی به ناکامی مرد
توخودا کاتی که نازادیوو سه ند
ره گه زی خوینمژه کانوو هه لقه ند
کیژ و کور هه رچی به لاما لادا
پیم بلئ و پایئ به قه برم دا دا
ئه ی هه ژار! به سیه تی مردن هه سته
موژده بی مه وته نه که ت سه ربه سته

غه زه ل

نه رڼه ی کيژه کورده ی چاو که ژاله
نه رڼه ی شوخ و شه ننگه ی چارده ساله
نه توخوت کورد و خوینی لای کوردان
به تورکی چاوی مه سنت کرد چه واله
به خوینی مه ی ده ده ی ناوی مژولت
بژانگت بوچی سه رنیزه ی که ماله؟
رنوی سه ر «ناگری» ن لاجانگ وکولمت
له خوینی نو جواناندا شه لاله
بلیی ئیران و عاره ب بی دلی تو؟
که لئی ته ئسیری ناکا ئاهو ناله!
مه گه ر چالی چه نه ت زیندانی قه سره
که رزگار بوونی ئیمه ی لی مه حاله؟
ته نافی زولفت ناویزانی بالات
نه مانی هاو نه ژادانت خه یاله
روح بردم به قه ندی لئوه کانت
ده زانی کورد به قه ند ویرانه ماله
قه بای عاشقیم زور موعته به ر بوو
چ قه وما چاوم نه مری پیت به تاله
له ئاهو نه شکی بیچاران بترسه
وه نه ستو مه گره چیدی نه و وه باله
مه گه ر ترست نیه ده ستی زه مانه
وه ریت بینیته وه نه م ژینه تاله؟
کوری شیران و زور زان بووم، له ده س تو
هه ژاریکم زه مانه له ننگ لاله

سه یریکی جوانی بکه ین

مانگه هر چه ند به له زی نه یزانم
لیمگه ری توژی تریش پروانم
سه ر بکیشم به بریک مالاندا
چاو بگیرم به خهت و خالاندا
کیژه بوکانی خوالووی نازن
پاوپووز پروتن و پیسیروان
زه رده مه م دیاره که خاوه ن خه وتوون
بو پیشوودان له کراس ده رکه وتوون
پرچی نالوز که له سه ر له شیانه
شه وه زه نگ داگری ئاوی ژیانه
مانگ نه گه ر تیشکی بدارینوینه
شنه با بسک و که زی بزوینه
هه له تا چاوی خه والوو مه ستن
تا جه زایه رچی به یان بی هه ستن
دلّه خو تیرکه له سه یری جوانی
ریت هه یه چه ند به خه یال بروانی

بو کارتی جیژنه پیروژه

کورده پیروژ بی جه ژنی نه ورۆزت
نه به زی له ری سه ربه رزی هۆزت
ده سته داگیرکه ر له خاکت بیره
نازایی بینه و نازادی بکیره

سى پارچه شيعر له ماموستا هيمن:

روژگارى سپله

نيمه ناولي له گوشه ي بي كه سى دا غه م نه بي
چا كه نه و ليره ش وه فاي هه ر ماوه سايه ي كه م نه بي
لاپه ريه ي ژينم هه موو هه لده يته وه ته يدا نيه
باسى فرميسك و هه ناسه و شيوه ن و ماتم نه بي
روژگارى سپله بو من بوسه يه كي نايه وه
نه م دى هه ر تيريكي ده يهاوي به ره و سينه م نه بي
ره نجى دوورى دولبه رم بو كوشتنى من كافيه
گه ر له دنيدا نه من هيچ مه ينه تي ديكه م نه بي
كوا ده زاني چه ند په ريشان و په شيوه حالي من؟
نه و كه سه ي گيروده يي نه گريجه و په رچه م نه بي
ره مزى دلدارى له زينى فير نه بوو يارم ده نا
كوا نه ويندارى وه فادارى وه كو من، مه م نه بي؟
كيژى شاريمان له خوى وه رگرتووه چارشيوى ره ش
داخه كه م نه م دى له وي مانگيكي ده وره ي ته م نه بي
شادى جاريكي به ميوانى نه هاتوته دلم
ره نكه خه لوه ت خانه يي خه م شويني نا مه حره م نه بي
خوم نه سووتينم هه تا به زمى خه لك روشن بكه م
كي له ري ي خه لكا وه كوو شاعيرده سووتى شه م نه بي

موو ناپسینم ...

ئە من دە مکوت له دنیا تا بمینم
له بهر کهس ئە سته مه سه ر دانه وینم
که چی ئیستا له تاوی به سکی تو دا
گرفتارم گولم موو ناپسینم

ژیانم پر له ره نجه و نامورادی
به هه لکه وتیش نه هاتم تووشی شادی
دلّم هین ته نگه هه رجیی تو ده بی و به س
ئە توش مه حکوومی حه بسی ئینفیرادی

قه رار بوو بیی و له گه ل خۆت شادی بیی
نه هاتی گه ر چی پیت دابووم بلینی
له ناوکورد دا نه بوو په یمان شکاندن
له کوی فیر بووی گولم په یمان شکینی؟

ئە گه ر چی رۆیی قه ت ناچی له یادم
ده که م یادت به یادی تووه شادم
که بارگه ت بو هه وار تیک نا عه زیزم
شکا ئە ستونده کی تاوی مورادم

شه وانه هاو نشینی جامی باده م
به باده، به په ژاره و خه م باده م
که ده ستی روژگار بای دا سه ری من
سه ری شووشه ی شه راب وا چاکه باده م

بارگه ی یاران

دیت و پراده برئ وه کوو سه روی ره وان من چبکه م؟
که به قوربانی نه که م رووحی ره وان من چبکه م؟
قه دی ئه م شوخه وه کوو دؤخ و خه ده نگه ئه فسوس
پشته که م کومه، وه کوو مالی که وان من چبکه م؟
تازه هه نگاوی شلم کوانه ده بی بو شه و راو
جوانه زور جوانه به لی ره وتی که وان من چبکه م؟
زه بری ئاوزه نگی براو شل بووه ده ستی جله وم
دی ده نا پرمه یی بؤر و بده وان من چبکه م؟
ژوانی خوشی هه ره تی لا وه تی دیته خه ونم
کاتی ئاویلکه ده گه ل زینده خه وان من چبکه م؟
شه و هه تا رۆژی له به ر ئیشی له شم ناله م دی
دیته گویم ده نگی «گه لو» و «نیوه شه و» ان من چبکه م؟
بارگه یان تیکه وه پیچا و به ری بوون یاران
له ده نی وا به ته نی پاشی ئه وان من چبکه م؟
ژیانی من ئیسته وه کوو خوری ده می زه رده په ره
پیم نه ما تین و گور و هیز و ته وان من چبکه م؟
سروه هات خونچه گولی باخی ئه ده ب پشکووتن
باخه وانی گه ره که تازه جوان من چبکه م؟
ئاو نه بوو ئه و ده می هیمن مه له وانی کورد بوو
ئاو شوکر زوره وه رن زوو مه له وان من چبکه م؟

سى پارچه شيعر له شاعيرى چه وساوه كانى كوردستان (ماموستا قانع):

چونيه تى زه مانه

بئى حه يايى باوه ئه مېرؤ ، قور به سهر دا كا حه يا
كه نده لان سه ربه رز و شاده ، خوى بشاريتو چيا
گول ئه گه ر عه قلى ببئى، قه ت سه ر له خاك ناكاته ده ر
چونكه روژى درك و داله و گه رمى بازارى گيا
با ، له هه ورا سه رنيگون بن مانگ ياروژى جوان
شه مشه مه كویره ئه لئى : من نامه وئى شوغله ي چيا
ئهى فه له ك! راستونه بئى بو ريك و پيكي ده وره كه ت
گورگ ئه بيته شوانى ران و دز ئه بيته ئه وليا
نيره گا جوتئى ئه به يته ريزى لوقمانى حه كيم
فه يله سووفيكيش ئه خه يته ژير چه پوكى ئه شقيا
تو له ميروله ي زه عيف ئيشى سوله يمانى ئه كه ي
خاته مى مورى نكينت كرده ده ست ديوى هه يا

من ويار

ئهى لا ئهى مه ستى عاشق كوژ، مه كه مه نعى دلئى زارم
ره قيبى به خت به رگه شته ، هه ميشه وا له پيوارم
منم مه حبووسى زنجيرت وه كوو يوسف له ميسرى عيشق
له به ر غه مزه ي كه مان ئه برو، وه كوو ئه ييوى بيمارم
كه ديم گولزاري گوناي ئه و ، وتم به به چ باخيكه!
وه كوو بولبول له سه رگول دا، وه ها زار و بريندارم
به گوشه ي چاوى مه خمورت، شكا قفلى قه رارى من

ته واو ده رچوو له ده ست عه قلم، که ویلی ده شت و کوسارم
به حه مدیلا که خوینی دل، ره نگی دا ناخوونی دولبه ر
ئه لئین په نجه ی حه ناره نگه، نه زه رکه، جه رگی بیمارم
به نیستیلهزا وتی مه حبووبی من یاری غه زه ل بازه
ره قیب ساده ی بنالینه، له بهر لیشوای عه شعارم
له ته بی سست و فکری کول، ئه بیټ چون شیعرئ خوش ده ربئ؟
له، قانع قهت نه ده ی ته عه، بزانه کونه عه بیارم

له به ندیخانه دا

ئاخرین مالی ژیانم کونجی به ندیخانه یه
ئه م که له پچه مه رهه می زامی دلئ دیوانه یه
زور ده میکه چاوروانی زرزره ی زه نجیر ئه که م
سه یری ئه م زنجیره که ن وه ک زیوه ری شاهانه یه
بووکی نازادیم ده وی خوینم خه نس بو ده ست و پیی
حه لقه حه لقه ی پیوه نم بو پلپله و له رزانه یه
گه رچی دوژمن وا ئه زانی من به دیلئ لال ئه بم
باش بزانی کونجی زیندانم قوتابیخانه یه
بیری نازادیم له زیندانا فراوانتر ئه بی
قور به سه ر ئه و دوژمنه هیوای به به ندیخانه یه
گرتن و لئیدان و کوشتن عامیلی نازادیه
توپ و شه ستیر و که له پچه لام وه کوو ئه فسانه یه
چاوه روانی شورشینکم عاله می رزگار بکا
میله تم بو ئه و مه به سته کرده وه ی شیرانه یه

چه کی شورشگیری من نووسین و بیر و باوه ره
راپه رینه ، هه لمه ته ، پیر نه عره ته ی کوردانه یه
گه ر به نازادی نه ژیم مردن خه لاته بو له شم
نۆکری و سهردانه واندن کاری نامهردانه یه
قانعم ئه مرو له زیندانا به نازادی ئه ژیم
سه دهه زار له حنه ت له وه ی وانۆکه ری بیگانه یه

دوو به ره م له شیعرى خالیدى حیسامى (ماموستا هیدى) چاپکراو له
کتابى کاروانى خه یال:

نه وروژ

جیژنى کون وسالى تازه ی کورده واری هاته وه
هاته وه ناگری خه باتی نه و گه له خوش کاته وه
هاته وه جوانتر له جاران جیژنى کاوه ی قاره مان
شوینه واری میدیا باپیره گه وری کورده کان
هاته وه بگریته باوه ش کورده واری سه ر له به ر
هاته وه نه وروژ و بو زستانه نیتر چاره سه ر
جیژنى نه وروژه وه ته ن وا کاتی پیروز بایی یه
جیژنى لاو و کیژو کالی تویه پروژی شاییه
هر هه لاله ی زهرده بونی دئ له ریگه ی دووره وه
هر ر چلوی داره زهرده ی دئ به خونچه ی سوره وه
چه پله ریژانی له زستان وقه لی پروره ش ده کا
نه و گولاله نال و سوره بولبولی سه رخوش ده کا
تا شنه ی هیدى به بیان هات و هه ناسه ی کرده وه
به فری لاپال و تروپکی شاخه کانی برده وه
زیوی ناوونگ بوته ملوانکه ی ملی گیابه ندو خاو
هر تروسکه ی دئ و ده له رزئ بای له سه ر بی یا هه تاو
به رگی زستانی له به رخوی دارنی نه وروژه وه
نزم و به رز و شیوو نول و پرژدو هه وراز و نه وه
تاله نه وروژ دا خه لاتی سالی تازه وه رگری
ژهنگی دامای و هه ژاری و مهینه تی خوی لابه ری
په رچه می شورش خه لاتی نیمه یه هیناوی یه
په رچه میک بو ناحه زی نه و خاکه چقلى چاوی یه

په رچه ميک تا تو بللی ی ره نځین و به رزو و ریک و پیک
 په رچه ميکی وا که قوربانی نه بی شه رمه گه لیک
 چه رم و داری کاوه یه ده ستي سروشت گپراوی یه
 به پیره قی پاراستی نه و خاکه یه هه ر ماوی یه
 ره نگی سووری بیره وه ری یه بو شه هیدانی وه ته ن
 چاوی هیوایان له هاوړی یانه تانه ی لی ده دن
 هه ول و تیکوشانی رابردوو وه بیر دینتته وه
 "خوینی شیخ مه حموده" له و سه ر داره ده زروقیته وه
 من به لښت پی ده دم نه ورؤ له ده نگی کورده وه
 نه و کوره ی زنجیری یه خسیری له نه ستو کرده وه
 کومه له پیش مه رگه که ی دلسوزی توله ستینی تو
 چیژنه پیروژه ی له سه نگره ردا ده که ن بو خوینی تو
 دل که روژ وشه و ده سوتی ناگری توی تی به ربووه
 بویه پیاوانه له گه لتا مه رچی خوینی به ستووه
 باسی خوینی پاکی تویه و شورشی رزگاریه
 یان به سه ربه ستي ژیان، یا مردنی یه کجاریه
 گه ر تو نه ورؤ نی له نیومانا کوری دلسوزی تو
 هه لگرئ نالای خه بات و شورشی پیروزی تو
 قاره مانی کوردی نازا ماوه کاوه ی بارزان
 نه و کوره کورده ی بناغه ی دوژمنی توی هه لوه شان
 دلنیا به چیژنه پیروژه ی دوا ی نه ورؤزی من
 چیژنی نازادی گه له و سه رکه وتتی پیروزی من

له ناهه نگی چیژنی نه ورؤز له گه لاله خویندرايه وه.

ز ۱۹۶۶/۳/۲۱

مانگی خاکه ليوه ی ۱۳۴۵ ی هه تاوی

هه ناسه

هه لات تاو و له تاو روی تو کشاوه
ئیتر هه ر هه لئی پوژی و نایه واوه
خه یالی من ته مای چی بوو به زولفت
که تیک هالا له گهل ئه و داوه خاوه
گزینگی پرووت هه موو جی ی گرت عه زیزم
له من بو سیله چاویکت وه چاوه
به بسک و خاله وه تو چت ده وی لیم
که ئه و داوه ت له سه ر ئه و دانه ناوه
دلیم بوو ئه ویشت بردوو ئیسته
هه ناسه ی سارد نه بی چم پی نه ماوه
به تیراوی ده لئی ی به ژنی نه مامت
له سه ر روبراری چاوی من پرواوه
چلون ئالوز نه بی بیرم که موی تو
ده بینم وا له پرووت په خش و بلاوه
شه وی بو سه یری به ی بانگم که چونکه
به روکی تو به روژ هه ر داخراوه
ئه وه جاریک ئه تو بگری هه ناسه م
که وا خونچه ی ده می توی پی کراوه
له هه نیه و که زیه کانت راده مینم
سه رم سورماوه من له و هه ورو ساوه
ئه گه ر سه د هینده "هیدی" لومه بگری
ئه فینی تو گولم نانینته لاوه

بوکان، مانگی ۱۹۸۷/۹ ز ۶۶/۶/۱۰ هه تاوی

پیره راوچیم و چیایه چیمه نی هه آدانه وه م
با و بۆران بای نه داوم دوشمنی بادانه وه م
تا بمینی ملچه ملچی تلتته خۆری خۆنه ناس
هه رده بی ته رت و چیا بی جی خه و و جی سانه وه م
عیشقی نازادی وه ته ن بوته هه وینی بیرورام
به که می ژین نارِه وایه زیلله ت و پارانه وه م
هه لَدیراوی ته رت و تووشی سه ر به خۆبیم خوشتره
نه ک وه کوو گو بَم به شه ق بی هه لخول و سوورانه وه م
بو ته لان و زه رد و به ردی خاکی کوردم دیته وه
سنبه ری هه ور و هه تاوی سه رده می بووژانه وه م

راوچی- کوردستانی عیراق، ۱۳۴۱

دوو شیعر له دیوانی ماموستا وه فایي:

نیگارا ئه ی به غه مزه ئافه تی دل چاوی بیمارت
ئه مان سه رتا قه ده م سووتم له دووری نووری دیدارت
ده سا روحمی وه فادارم به حالی داد و هاوارم
که وه ک بولبول دلی زارم ده نالی بو گولی زارت
سه رم ناوی ئه گه ر نه یخه م به حه لقه ی په رچه م و چاوت
دل م ناوی ئه گه ر نه یکه م به فیديه ی چاوی عه بیارت
ئه سیری زولفی خامی توم ، شه هیدی ره مزی چاوی تو
ئه من گیراوی داوی توم ، به صه د جی دل بریندارت
شه هیدی نازی توم و داغداری باغه بان ئه ی گول
له دوری تو بنالم ؟ یا له سه ر بیادی ئه غیارت؟
ئه من نه مدیوه هیندوو باغه بانی باغی جه ننه ت بی
به شیرینی چ دلکشه ؟ بنازم ! خالی روخسارت
له لایئ شه ککه ر ستانه ، له لایئ ئابی حه یوانه
ئه گه ر گول بی ئه گه ر غونچه له ب و زاری شه ککه ربارت
وه فایي ، دوور له وه صلی توه ، پا به ندی طه ایسمیکه
له سه ر گه نجی جه مالت که وته داوی زولفی ره شمارت

گوله ندام ئه ی طه نافی گه رده نم زولفی په ریشانت
عیلاجی! چاره بی! روحمی! ئه مان ده ستم به دامانت
غه ریپی توم، نه خوشی توم، به گوشه ی چاوی بیمارت
ئه سیری توم، شه هیدی توم، به نووکی تیری موژگان
ئیشاره ت ئافه تی رووحم ، که لامت غاره تی دینم

ته به سسوم سیجری لیوانت، ته که للوم ره مزی چاوانت
 مه گهر سه ر تا قه ده م زولفت وه کوو من خاو و شیوا بی
 که سه ر گهر دانی سه ودایه له سه ر چاکی گریبان
 ده لئی شه ککه ر فروشی شاری میصره وا به شیرینی
 بنازم! خالی وه ک هیندوو له گوشه ی لیوی خه ندانت
 نه گهر دل بوو نه گهر دین دامه سورمه ی چاوه کان، ئیدی
 به سم سه ودازه ده و ریسوا که توبی و دین و ئیمان
 طه لیسمی بابله سیجری حه لاله ره نگی ره یحانه
 شکه نج و به نده، یا خو جی دلانه زولفی سه ر شانت؟
 به نازادی له کن خوی شه هره یه من مات و حه یرانم
 گو و نارنجی به ر هینایه خو سه روی خه رامانت
 له به ر چاوت بگریه م، یا له ده ست تو داد و هاوار که م؟
 له به ر نه یره نگی مه ستان، یا له سیجری ره نگی ده ستانت
 دل م سه ودازه ده ی بالاته خو م دلداره یی نه بروت
 به بالآ دل بالآ گیرت، به نه برو خو م به قوربان
 له دادی من بیرسه جارئ نه ی سولطانی عیشوه و ناز
 به ناحه ق بوچی بمکوژی ئیشاره ی چاوی فه تتانت؟
 وه فای، که وته حه لقه ی زولفت، ئیدی مه یده به ر موژگان
 که من کوشته ی طه نافت بووم چ لازمه تیره بارانت

دوو شیعر له دیوانی ماموستا ئاوات:

شاری دل

من دهلیم شاری دلم باغ و گولستانه دهچم
عقل ئهلی ناقهسهبهی شورشی مهستانه نهچی
من دهلیم نوختهیی ئهو رهزهیی ریزوانه دهچم
ئهو دهلی نارشه جی راوگهیی شهیتانه نهچی
من دهلیم مهسکهن و ئارامگهیی جانانه دهچم
ئهو دهلی سهر بهسهری تیکچووه ویرانه نهچی
من دهلیم جیگهیی ههر شیت و جنوانه دهچم
ئهو دهلی، نازدههیی پهنجهیی پهریانه نهچی
من دهلیم مهركهزی ئهسراری حهریفانه دهچم
ئه و دهلی جی تمهعی چاوی حهسودانه نهچی
من دهلیم وهختی خهتر مهئهن و قهلعانه دهچم
ئهو دهلی کونکونه جیگهیی سهره پهیکانه نهچی

لهم هه مو چون و نهچونه سهري سورما كاميل
من دهلميم جوانه بچم، نهو دهلي و اجوانه نهچي

شه و

نووري روخسارت ودهرخه دهردى بي دهرمانه شهو
زولمهتي زولفت له سهر رووته له روژ ميوانه شهو
دوي شوکور مهردانه من ريم برده ناو زولفي رهشي
تا بزائن خهلكي مولكي دل: قهلاي ميگردانه شهو
ههر له مهغريب تا بهياني بي وچان ديت و دهچي
ههر له دووي خورشيدى خاور وئل و سهرگردانه شهو
كوير و نابينايه نيستا نهو له داخي روژي رووت
بوويه رهش پوش و فهقير و مات و بهسته زمانه شهو

قەدرى شەو چابگرە چاوم، شەمع و پەروانە دەلەین
سۆز و گریه‌ی شەمع هەر شەو، سووتنى پەروانە شەو
عاشق و مەعشوق لە رۆژ دا خۆدەپاریزن لە خەلک
گە ر پەنای چاکت دەوی بۆ ئەو دوو؟ پەروانە شەو
هەستە کامیل بەسیه بیداری پرۆلێی وەرکەوه
تا و لات بێ دەنگ و باسه و تا لە رۆژ میوانە شەو

په روانه

دلآ تا كه ی خول و ریسوات ببینم
هه مووی هه رشیت و هه ر شه یدات ببینم
له ده وری شه معی رووی ئه و دلستانه
وه کوو په روانه بی په روات ببینم
هه موو ئاوات و ئومیدم ئه تو بووی
ئه من قهت نه مده ویست ئاوات ببینم
نه دل گه رمی نه چاو سو مایی ماوه
به دل گه رمی هه تا سیمات ببینم
گو لم هه ر شین و واوه یلامه بو تو
هه تا كه ی شین و واوه یلات ببینم
گو لم من توم ده وئ نازاد و سه ربه ست
شنه ی له رزانه وه ی بالآت ببینم
سه رم سه ودائی یه ئه وړوکه سه یید
چ خوشه گه ر سه ری سه ودات ببینم

سه یید عه بدولقادر سه یاده ت

که سئ نیه وه ک من به عاشقی ئە و گرفتاری
سه ر و مالم له ریی دانا که چی لوتقی نه بوو جاری
په ژار و دهر به دهر رۆژئ له کوچه و پشت بنی شارئ
ئە مان مردم عه لاجئ تا له ریی په یغه مبرا چارئ
ویسالی یا قه تلّه یا ته سکین له هه ر سئ بۆم بکه ن کارئ

برا که وتوومه به ر لیبی زه مانه و چه رخی به دکه رده ی
دریغا دوستان رۆژئ نه بوو بۆخۆم بلیم ئوخه ی
عیلاجی دهردی من نابئ به عوود و پروود و جامی مه ی
وه ها سووتوم و مه سلا تابئ فه ریادم نه ما ساده ی
ره فیقان نیوه سووتن ئیوه نامرد عه رزه هاواری

له کۆری عه شق و دلداری هه تا زوو دهر بچم چاکه
هه مووره نجم به فیرو چوو له گه ل ئە وشۆخه بی پاکه
ره زیل و سووک و رسوا بووم وه ره حالم ته ماشاکه
له ژیر باری غه ما وا شانئ سبرم ریشه نیستاکه
فیراقئ یار له بهر ئاخو شه ری لیم بۆته سه ربارئ

خوایه، بۆچ له دنیا دا به شی من شین و گریان بیئت
عه ده م له م ژینه خوشتر بوو عه ریزه م خو نه دابوو بیئت
هه میشه ویل و سه رگه ردان به سه ودای عه شقه وه وه ک شیت
سه با یارانئ مه جلیس گه ر هه والئ من ئە پرسن لیئت
بلی کیشایه مه یخانه دوو چاوی بیچ و عه بیاری

توفوو له و ده هره پر قه هره و له خووشی سه روه ت و بوونی
ئه گه ر دانابی بو ت نایه ، ته ریکی ، سه رکزی ، توونی
له داخی ده وری ناهه موار و پیشه و کرده وه ی دوونی
له کونجی سینه ده نگی ئای و ئوی دل دئی به مه حزوونی
ویران بی نه مدی لئی نیه ناله ی برینداری

گه لی که س پیم نه لین شیتی که وا خو ت مه حوو و به رپا کرد
له رپی نه م خاکه دا فه وتایی و سه د له ککه ت که په پدا کرد
چ سوو دیکی هه بوو بو تو نه وه نده ت جه نگ و ده عوا کرد
له لای هه ر که س نه چم مه نعم نه کا خو ت بوچی رسوا کرد
دریغ بو حال زانی ، ره بیی تووشم بینی بیماری

سه فا دووره له ئینسانی زره نگ و عاشق و شاعیر
به شی هه ر ده رد و زووخواه، ده روونی گه رمه وه ک ناگر
چ دل سه ختی که تووشی بووم نه جاتم ده ی خودای قادر
له نه زعا پیی نه لیم قوربان جه فا به سیه، نه لی کافر
نه ری چیت دیگه تو سه گ مه رگی کارم ماگه پیت جاری

هه زاران ره حمه تت لی بی له شیعرا چه ند ته ر و وردی
جه نابی موسته فا به گ تو نه مردووی کئی ده لی مردی
جووابی وایه بی که س نه ر بلین ته قدیری بوچ کردی
دورر و یاقوت نه باری له م که لامه شیرینه ت کوردی
خواسا کوا له دونیا دا قه درزان و خه ریداری

مسته فا به گ

بیم ئە لێن فه رمووته شیتیم هه ی به قوربان ئە و ده مه
باسی شیتیم تا قیامه ت گه ر بکه ی هیشتا که مه

نه ک ئە تو عاله م بزائن شیت و سه رگه ردانتم
شیته گیان عاشق چ باکیکی له لومه ی عاله مه

یان ئە وه ی بیستوو مه هه ر حاشا له ناسینم ده که ی
ئە م که لامه ت در ته زینه ئە و پیری ده رد و خه مه

ئە ر نیشاره ی چاوه کانت هیوای نه خستبایه در
چون له کۆلی خۆم ده نا ئە م کپوه ئیش و ماته مه

وا مه فه رموو چاوه کانم که س نیه ناگای نه بی
قابزی رووحی په پووله نووری له رزانی شه مه

عه بباس که مه ندی

گرفتارم به نازی چاوه کانی مهستی فه تتانت
 بریندارم به تیری سینه سۆزی نیشی موژگانت
 به تالی په رچه می نه گریجه کانت غاره تت کردم
 دلایکم بوو نه ویجت خسته ناو چاهی زنه خدانت
 به قوربان، عاشقان نه مرؤ هه موو هاتوونه پابۆست
 منیش هاتم بفه رموو بمکوژن بمکه ن به قوربان
 ته شه ککور وا چیه بو من نه گه ر بمرم به زه خمی تو
 به شه رتی کفنه که م بدروووی به تای زولفی په ریشانت
 له کوشتن گه ردنت نازاد ده که م خۆت بیته سه ر قه برم
 که روژی جومعه بمنیزی له لای نه عشی شه هیدانت
 که سی تو کوشتینت روژی حه شر زه عه تی ناده ن
 نه گه ر وه ک من له نه م دونیایه سووتاو بی له هیجرانت
 هه میشه سوچه گاهم خاکی به ر ده رگانه که ی توپه
 ره قیب روو ره ش بی چوون نالی بگا ده ستم به دامانت
 دلّم مه شکینه چونکوو مه خزه نی خه م و ده ردی توپه
 فه دای شه رت و وه فات بم چون به سه ر هات مه یلی جارانت
 نه تو نه مرؤ له مولکی دلّبه ریدا نادره ی ده هری
 به ره سمی به نده گی مه ستوره هاتوته دیوانت

مه ستوره نه رده لان

دایک:

دایکی دلسۆز ، جیگهی ریزم
مایهی ژینم ، هیز و پیزم
لهبیرم دئ ، به مندالی
به ساوایی و کرچی و کالی
شیرت دامی ، شیریکی پاک
گهورهت کردم ، به بیری پاک
شهونخوونی و دهردی سهری
ههتا بهیان ، به خهپیری
قارهمانی شهو بیداری
چرای رووناکی رزگاری
له سبهینی تا ئیواره
پات پی گرتم ، داره ، داره
پهرهستاری نهخوشیم بوی

جیی ئاوات و دلخۆشیم بوی
په‌ری جوانی ، خۆشه‌ویستم
به گیان و دل ئه‌تپه‌ره‌ستم
رات ئه‌زاندم تا به‌یانی
فریشته بوی ، نهم ئه‌زانی
قاره‌مانی شه‌و بیداری
چرای رووناکی رزگاری
فیرت کردم ، دایه و باوه
پیت ناساندم ، ئه‌وه‌ی باوه
پاراستمت له مه‌ترسی
ناته می‌شکم ، گه‌لپه‌ره‌ستی
چهند گێرامت به پشت و کۆل
ناتمه باوه‌ش بی بۆله‌بۆل
به‌هه‌شتم بو ، داوینی تو
هه‌ستی به‌رز و خاوینی تو

قارهمانی شهو بیداری
چرای رووناکی رزگاری
س. سوران

دوو به ره هم له ماموستا عه بدوللا گوران:

نأفره ت و جوانی

به ناسمانه وه نه ستیره م دیوه،
له باخچه ی به هار گولم چنیوه،
شه ونمی دره خت له رووم پژاوه،
له زه رده ی زور که ل سه رنجم داوه،
په لکه زیرینه ی پاش بارانی زور،
چه ماوه ته وه به رامبه ر به خور،
هه تاوی نه وروز، مانگی جو دره و،
زور هاتوون و چوون به روژ و به شه و،
خوره ی قه لبه زی که فزوینی چه م،
له هه زار چه شنه پرشنگی ناو ته م،
میوه ی گه یشتووی زه رد و سووری باخ،
جریوه و جووکه ی دارستانی شاخ،
له گه رووی شمشال، له ته لی که مان،
گه لی هه لساوه ناوازی جوان جوان،
نه مانه هه موو جوانن، شیرینن،
روشنگه ره وه ی شه قامی ژینن!
به لام ته بیعه ت هه رگیزا و هه رگیز،
بی رووناکیه بی بزه ی نازیز؛
بی ناوازه یه ده نگه نه رمه که ی
با نه پیدا له گویم، تیر نه لیم ئوخه ی!
کام نه ستیره ی گه ش، کام گولی کیوی،
ئاله وه ک کولمی؟ گوی مه مکی؟ لیوی؟
کام ره شی نه گا به ره شی چاوی؟

برژانگی؟ برۆی؟ ئە گریجه ی خاوی؟
کام به رزی جوانه وه ک به رزیی بالای؟
کام تیشک ئە گاته تیشکی نئو نیگای؟
کام تاسه؟ کام مه یل، کام چاوه نواری
ته لیسماوویه وه ک هیی دنداری؟

ئە ی نه ی

ئە ی نه ی چیه وا به سۆز و سازی؟
بۆچ تۆش وه کوو ئیمه عیشق بازی؟
یا مه حره می رازی عاشقانی؟
بو ناھی ده روونی ته رجومانی؟
له بریزه دلای زه عیف و زارم،
له و عیشقه مه ئالی ئیزتیرابه،
له و تایه که پیوه بینه رارم،
له و سه ممه که موهلیکی شه بابه!
ئامالی عه زیزی نه و جه وانیم
پامالی مه زالیمی زه مانه؛
هه ر سانیه یه ک له زینده گانیم
عه سړیکی هه موو خه می جیهانه!
ئە ی نه ی ده به نه غمه یی خرۆشان
ئە م ناوه به جارێ پر سه دا که؛
بو روحی شکسته بالی نالان
لاوانه یه ک بۆ کوڵ ئە دا که!

عه بدووللا گۆران

دوو شیعر له کتیبی «ملوانه که ی شین» ی ماموستا شه ریف:

بگری ...

دایه گیان بگری له سه ر خاکم که و اشینم ده وئ
زور بگریه دایه گیان فرمیسکی خوینیم ده وئ

من گولی سه دئاره زووی ژینم له خاکا خه وتووه
خاکی مه یدانی خه بات ره نگینی خوینی من بووه

دامه نیشه دایه گیان بو هاتنی من چاورئ
دلنیا به، به سیه تی، بو ده نگی ده رگا مه گره گوی

دایه گیان سویندم به فرمیسکی گه ش و ئیشی دلت
دایه گیان سویندم به چه ور و مه ینه تی بی حاسلت

من ده میکه چه رگی سووتاندووم هه ناسه ی سه ردی گه ل
دلپری کردووم خه می ده سکورتی و ره نگ زه ردی گه ل

من کوری کوردی شه هیدی ری ی خه باتم دایه گیان
کوتری خوینین په ری باخی ولاتم دایه گیان

هه ر وه کوو بیگانه بی دل پر له ناکامی و گری
له م هه موو ده سته، نه بوو ده سته، که بی و ده ستم گری

من له شاری خوم غه ریب و بو هه موو بیگانه خوم
کوتری کوژراوی ریگای لانه خوم، بی لانه خوم

دایه گیان بگری له سه ر خاکم که واشینم ده وئ
زور بگریه دایه گیان فرمیسی خوئینم ده وئ

دایه گیان ئه و کیژه وائ تویس به بووکی تو ببیت
خوت بده پیشانی جاریک با به هیوای من نه بیت

تاکوو بتبینی که ره ش پووشی له سه ر تا پاته وه
به لکوو پروا و دنلیا بی و من له بیره و باته وه

دایه گیان بگری له سه ر خاکم که واشینم ده وئ
زور بگری دایه گیان فرمیسی خوئینم ده وئ

دیل

وه کو ئاوی بنی گوئی که جی مایی له رووباری
وه کو به ردی سه ری شاخی که دانرابی له دیواری

وه کو کاتی گه لای زه ردی ده سی به ربی له سه رداری
دلّم ته نگه له ته نیایی نه هاورازی نه خه مخورای

من ئه و به رده ی گرفتارم، که دیلی چینی دیوارم
من ئه و ئاوه ی بنی گویم که جی ماوم له رووبارم

گه لای زه ردم، مه لی پیرم، منم دلّاری زنجیرم
له بیرم دی که سی ساله له به ندیخانه یه خسیرم

له تاریکی ژیانم دا، له سوچی زه ردی زیندانا
به موره ی نه ردی ناکامی، به جارئ عومری خوم دانا

به ئی نه و ساته لاوئ بووم وه لی ئیستا وه ها پیرم
هه یه جارئ به سه رهاتی خه مینی خوم نیه بیرم

قه ره وئ دئیت و راده برئ، شه وانی عومرم نه ژمیرئ
شه ویکیش و امنی دیلی، به ده سستی مردن نه سپیرئ

دوو هه لېژاده به ره م له کتیبی «گه زیزه» ی سه عید نه ججاری
«ئاسو»:

هیند دلم ته نگه ده لیم به و شه وه له م شاره برۆم
له ولاتی که جه فا حاکم و سالاره برۆم
نه وه فای لای که س و کاره و نه سه فای ماوه ژیان
باله ده س بی به زه یی هه رچی که سی و کاره برۆم
نامه وی ژینی وه ها پر له درۆ و ره نگ و ریا
خوزگه به و روژه به ته نها وه کوو ئاواره برۆم
ده ور و به ر چه شنی نه خوشخانه یه دوکتوری نیه
شه رته له و شوینه که ده رمان وه کوو ژاره برۆم
بو ده بی هه سستی نه وین ژیر ده سی پاره و پله بی
له ولاتی که نه وین دایمه له پای داره برۆم
ته مه چارشوی شاعر سه نبوله رووبه ندی وشه
با له نه وجی که شاعر هه سستی برینداره برۆم
چونکه زورداری به ره نده ی گره وی نه م گه له یه
عه هده له و شوینه به ده س تا قمی بیعاره برۆم
کی ده زانی چ له نیو نه م دله دا راده بری
لیم گه رین پا به غه مینی منی بی چاره برۆم
یارمه تی دا که سئ ئاسو، له ده س نه م ژینه ده با
تاکو نه و جییه نه وین سه روه ر و سه رداره برۆم

بوکان

لیوریزه جامی سه بری دل نه ی مانگ و په روینم وه ره
 تا که ی به هیوای وه سلی تو، نه ی روچی شیرینم وه ره
 تو هیزی بال و ده ستمی، شه وقی شه وانه ی هه ستمی
 رینوینی ری هی له ستمی، نه ی روچی شیرینم وه ره
 من بی که سیکم که س نه تو ی من دیل و فریاره س نه تو ی
 چاو مه س نه تو ی چاو به س نه تو ی، نه ی روچی شیرینم وه ره
 تا که ی غه می دل کو به کو، روژ ده ردی تو، شه و ده ردی تو
 روژ که م به شه و، شه و که م به رو، نه ی روچی شیرینم وه ره
 من شووشه په ک خالی له مه ی، توش باده گیری به زمی که ی
 توونی به جامت تا به که ی، نه ی روچی شیرینم وه ره
 تا که ی شه می دل بی شه ره ر، قرچه ی خه به ر کا زینده وه ر
 توش وا له حال م بی خه به ر، نه ی روچی شیرینم وه ره
 بی تو برای ده رد م نه من، داری گه لای زه رد م نه من
 بوچی مه گه ر به رده م نه من، نه ی روچی شیرینم وه ره
 تو شه مع و من په روانه تم، تو شیخ و من دیوانه تم
 تو نه شقی من نه فسانه تم، نه ی روچی شیرینم وه ره
 من گیزی سیحری خه نده تم، ناسوی خه می سه د هینده تم
 تو ساحه بی من به نده تم، نه ی روچی شیرینم وه ره
 بوکان ۶۷/۵/۱۵

دوو شیعر له کتیبی «تابووی وه رزیکی سه وز» له نه مین گردیگلانی:

بو به جیت هیشتم؟

دلم خنکا له نیو گنژاوی خه مدا بو به جیت هیشتم؟
روحت بردم، له شی سه ردم به جیما بو به جیت هیشتم؟

بزه ی مانگه شه ویش تورا له هوډه ی سارد و تاریکم
له نیو نه م گوره دا جه سته م پرووکا، بو به جیت هیشتم؟

له ژیر هه نگاوی شه و بادا گه لای ویشک که خشپه ی دئ
ده له رزم، داده خورپی دل، له گه لیا، بو به جیت هیشتم؟

له ترپه ی پیټ دمچی واشمو ده هاتی ده ست له نه ستوم که ی
دلم ته نگه - گولم - نه مشه و به ته نیا بو به جیت هیشتم؟

گولم، بی توله شی ساردم وه کوو بابرده له و پووشه
که باهوژی مه رگ دئ روژی ده مبا بو به جیت هیشتم؟

ته وژمی خه م

ته وژمی تالی ژان و خه م گه رووی شیعری خنیم ئە مشه و
هه تا سینه م له لیته ی زۆنگی به دبه ختی چه قیم ئە مشه و

له شامی تاری غوربه تدا غه ریب و هه لوه دا و بی که س
له به ندی سه ردی مه ینه تدا به شه خته ی خه م رزیم ئە مشه و

وه ها روخساری ئاسوی ژینی داپوشیم مژی مه ینه ت
وه کوو جه سته ی شه وی تاریکی سه رماوه ز ته زیم ئە مشه و!

له ت و کوت بوو به به ردی ناهومیدی ئاوینه ی عه شقم
غوباری لیلی خه م بویه سه مای ژینی ته نیم ئە مشه و

به وینه ی په رپه روکیکی په ر و بال هه لوه ریوم من
که داپیرۆشکی خه م تاری به ده وریدا ته نیم ئە مشه و

گولم بو دینی پیرشنگی هه تاوی خوشه ویستی تو
به بالی دل هه تا ته شقی ئە وینداری فریم ئە مشه و

چه ند چوارینه له شیعره کانی عومه ر سولتانی «وه فا»:

دوو چوارینه

ئه تو شابسکی شیعر و پیکه نینی
ئه تو چه بکه ی بزه و ئاهه نگی ژینی
ئه تو باغی هه زار ئاوازی هیوای
گزنگی شه ونم و لوتکه ی ئه وینی

ئه من تابوتی سنگ و گۆری چاوم
ئه من به ژنی شه ووداوی پساوم
ئه من مه رگی بزه و ئه سرینی ده ردم
هه ناسه م، دووکه لم، شووشه ی شکاوم

گوتم پردیکی هه لبه ستین و بهستم
گوئی مه مکو له کانم بمزه , گهستم
له لئوی ناسکی ماچیکی دامی
که یه کساله له بهر ئه و ماچه مهستم

چ خوشه تیشکی کولمهت تاوی من بی
چ خوشه بانگهوازت , ناوی من بی
چ خوشه ماچی لهو دوو لیوه نالهت
له کاتی تونیهتیدا , ناوی من بی

چه ند چوارینه له کتیبی «قه لای راز» ی ژیلا حسینی:

یاره ب به ئومیدی که ره مت غه رقی ئه وینم
خه مبار و برینداره دلم زار و خه مینم
مه شکنه دلای عاشقی زارت به سه ری خوت
وه ک ئاوینه یه له ت له تی که ی هه ر تو ئه بینم

+++

مه خمووری شه رابی نیگه هت پر له مرادم
حه یرانی غه می هیجری ئه توم ناچی له یادم
مه ولوودی ئه وینت له دلای پر له کولی من
ده رمانه، شه فایه، بزه یه، بویه که شادم

+++

بو نه گریم بو نه که م گریان و شین
دل له کولدایه و ده روونی من خه مین
ناسمان تاریکه ناسو پر له کین
وا ئه وین نه مری، ئه وین نه مری، ئه وین

+++

که تو هاتی له گه ئتا پیکه نین هات
که رویشتی هه ناسه ی سارد و هه یهات
هه مووی هه ر هات و چوونه کاری دنیا
به ته نیا هه رخه مه هه ر دی ئه گه ر هات

خۆش ئە و یاره ی شه ریکی کات و ده م بی
له شه وگاری دریژا نووری شه م بی
دژی روزگاری چه وت و تووش و ناخۆش
بو خاتوو زینی دل ئە و کاکه مه م بی

فه له ك هه تا كه ي

فه له ك هه تا كه ي، فه له ك هه تا كه ي...
فه له ك له ده رگات سزام هه تا كه ي...
تا كه ي په شيو حال ره نغم زه رد، وه ك به ي
تا كه ي ناله نال بنالم چون نه ي
تا كه ي له ش به بار له خاكا كه وتوو
تا كه ي ده رد و نيش بم كا به مردوو
تا كه ي فريشته م چاوى له خه و بئ
تا كه ي روژى روون له لاي من، شه و بئ
تا كه ي بلنسه ي گيانم، له تاو بئ
تا كه ي خوراکم خوین و زوخواو بئ
تا كه ي ناگرى ده روونم گه ش بئ
تا كه ي له شادى دلم بئ به ش بئ
تا كه ي سكالام له روژگار بئ
تا كه ي ده ربه ده ر جيگه م «كووسار» بئ
تا كه ي ژيانم له ياران جيا بئ
تا كه ي رووم له كه ي ره شيبى تيا بئ
تا كه ي مه ينه ت كيش ده ردم كارى بئ
تا كه ي ژيانم بئ قه رارى بئ
تا كه ي به حه سره ت دلم تاسا بئ
تا كه ي شه ش ده رم ريگه ي گيرا بئ
تا كه ي «ديوانه ت» له كووساران بئ
تا كه ي فرميسكم تاوى باران بئ
تا كه ي بئ مروه ت، بزانه حالم ...
تا كه ي به جه فای تو وه بنالم

یا له م به نده دا تو رزگارم که
یا به یه کجاری شیت و هارم که

وه لی دیوانه

شيعری نوڤی کوردی:

دوو شيعر له کتیبی «خه وه به ردینه»ی سواره ئیلخانی زاده:

شار

گوئم!

دلم پره له ده رد و کول
ئه لیم بروم له شاره که ت
ئه لیم به جامی ئاوی کانیاوی دبییه که م
عیلاجی که م کوئی دلی پرم، له ده ردی ئینتزاره که ت
وه ره ز بوو گیانی من له شار و هاره هاره ی ئه و
له رۆزی چلکنی نه خوش و تاوویاوی شه و
ئه لیم بروم له شاره که ت
له شاری چاو له به ر چرای نیئون شه واره که ت
برومه دئ که مانگه شه و بزیتنه ناو بزه م
چلون بژیم له شاره که ت
که پر به دل دژی گزه م!؟
له شاره که ت، که ره مزی ئاسن و مناره یه
مه لئ ئه وین غه واره یه
ئه لئی له ده وری ده ست و پیم
ئه وه ی که تیل وتان و رایه له، که له بچه یه
ئه وه ی که په یکه ره میسالی داوه له
ئه وه ی که داره تیله، مه زه ره ی قه ناره یه
له شاره که ت که مه ندی دوو که له
که دینته ده ر له مالی ده وله مه ند

و تیشکی بی گوناھی خوره تاو ئه خاته به ند
 له هه ر شه قام و کووچه یه ک شه پوری شینه
 دئی به ره و دلم
 ده ستی گه رمی ناشنا نیه که ئه یکوشم
 ده ستی چئوییه
 له شاره که ت زه ليله شیر،
 باوی رئوییه
 به هه ر نیگایه ک و په تایه که
 ئه لیم بروم له شاره که ت
 گولم، هه ریمی زونگ و زه ل
 چلون ئه بئته جار ه گول
 له شاری تو، له بانی عه رشه قوندره ی دراو
 شاره که ت
 ناسکه جوانه که م
 ته سکه بو ئه وین و بو خه فه ت هه راو
 کی له شاری تو، له شاری قاتلی هه ژار
 گوئی ئه داته نایه تی په راوی دل؟
 منی که گوچی تاوی گه رمی به رده واره که ی عه شیره تم
 به داره ته رمی کووچه ته نگه کانی شاره که ت
 را نه هاتوو له شم
 بناری پر به هاری دئی
 ره نگی سوور و شین ئه دا
 له شیعر و عاتیفه ی گه شم
 ئه لیم بروم له شاره که ت گولم

تۆ ده ريامى

تۆ ده ريامى!
تۆ ده ريامى! به روانىنى دوو چاوى شىنى بى بنت؛
به خاوينىت، به نارامىت
تۆ ده ريامى!
به شه پۆلى له نجه و لارت
به تووره بى جار به جارت
به شه نجه زينت
به سامىت، تۆ ده شتى نه وپه ر نادىارى!
بو چۆل برى له پى كه وتوو
تاپۆى شارى
تۆ روح سووكى وه ك خه ونى خووش
وه ك هه ناسه
جى ناگرى له توپى شىعرا چه شنى تاسه
تۆ تراوكه ي!
گاهى دىارى،
جارى نه دىارى،
هيواي به تىنى رىبوارى
تۆ شوره بى ناو شوره كاتىكى گه رمى
له به ر نىگاي تاسه بارى نه وىندارا
خوداپوشيو
به لك و پوى كه زيه ي نه رمى
به لام نه ي كىژ!
نه ي چاو نه رم
نه ي خه نجه رى توله ي رق تىژ
نه مرو من له خه سته خانه م

نه وشيارم، نه له سه ر خو
 لايه كى بيرم لاي ئه و گه نجه يه
 به ده مى برين پيښه كه نى
 به شووره ي وه ك پولاى له شى
 ريگاي چه كمه ي سوورى خوښ و
 ده ستى ره شى «به عسى» ته نى
 لايه كى بيريشم لاي تو
 نا، ئه ي هه نيه ت وه ك مانگه شه و
 نا، ده رىاي مه ندى چاو به خه و
 گرى ناخ به ر مه ده گيانم،
 به نيگاي ناشناى لى كوژراوان مه متاسينه
 خوډ زامارم
 به خوښى توانج
 مه مكوئينه وه، مه مسووتينه
 مه لى: خوزگه ده زگيرانم
 پاله و پشتى ژيانم
 بمردايه ... !
 + + +
 به لام ئه مرو
 كه هه ر ساتى دلى داىكى
 له كوردستان هه لئه قرچى
 به هه ر بومباى سووتينه ريك، پيشمه رگه يه ك
 دارى چاكيك دائه قرچى
 نه تكوتبايه لايه كى بيرم لاي تو
 مه گرى و مه لى ده زگيرانت رنجه روښه
 به و زاره ي له زه رده زيزه
 به نارامى كه شپوه ي دلمه ندى تو
 مه لى: به س ئه م گوڤت و گوڤه

تۆ لات وایه من نازانم
سکالای دلدارى خوشه؛
به لام من ئه مرو به شیکى کوردستانم،
کیژی سه د برا کوژراوی نیشتمانم
تازه ماسی تازه باری ده ستی تینووت
رئی نیه بو ده ریای سینه م
هینده ی خوا خوشه ویستی
به لام من کیژی کوردم
جه هه ننه مه گری کینه م.

«۱۳۵۲»

خۆشه ویستی ولات زۆره ...
له کوردستان
شووخ و شه نگتر
خوین گه رمتر
ولات زۆره ...
له کوردستان
چاوی گه شتر
نئیسک سووکتتر
ولات زۆره ...
له کوردستان
قسه خوشتتر
ده س ره نگیرتر
ولات زۆره ...
به لام نه ی کوردستانه که م
ولات نیه هه رگیز له تو
خۆشه ویست تر ...

شیرکو بی که س

- ئە م سە دە يە ...
سە دە ی گۆلی نایلونه
سە دە ی دلی نایلونه
سە دە ی وه رزی ئە وین نیه
سە دە ی نان و هه نگوین نیه
ئە م سە دە يە
سە دە ی مه رگ و درۆیه
سە دە ی زام و چه قۆیه

- له به ر ده رگای شا پاسه وان بووم
ئە وه ی ئە هات له ملیم ئە دا
که لام کردوه، هه ر چیم کوشتبوو
شپۆه ی وه کوو خۆم وابوو ...

له تیف هه لمه ت

چه مه ری خاکی سوتاو ...

ئە ی ئە وانە ی سه دان سألە
تووی خوین و له خو بوردن
ده وه شینن
ئە ی ئە وانە ی سه دان سألە
لانکه کان له کۆل ده که ن
تامی ده رد و داخی ناسور
به کۆل ده به ن
له م بن ده وه ن بو ئە و ده وه ن
ئە ی ئە وانە ی به درێژه ی ژین
چیا و کیوتان له باوه شی خۆتان ناوه
ته نیا چه ک و
ئاواره یی و
گورستانان له دوا ماوه
لی بوردنتان
خوړاگری و جه وری ژینتان
چیای خه م و ده ریای وه فا
ملکه چ ده کات
به لام ئیوه
زه رده په رتان
وه ک کازیوه له کۆل ناوه .

جه لال نازادیخواز

چه ند به ره مېک له عه بدوللا په شيو:

له به ر ده رگه

شه و پراشکا
ئه ژنوم شل بوو.
مانگ به تاقي ناسمانه وه هه لپرووکا:
ده ر گه که تم لئ بکه وه.
ئه م شه و هاتووم
بو چيني چه پکه نيرگزيکی چاوت.
بو نوچ دانئ.
بو خه ونی ... توزه گريانئ ...
له سه ره وه وری قژی خاوت.

+++

ئه مشه و هاتووم،
ترووسکه ی شاری یادگار بانگی کردووم
له گه ل سيمای منالیم،
له گه ل خه می شوره بیما،
هاتووم و ناگه ریمه وه:
یا پیت ده گه م؛
یا، وه ک مومیک، ده سووتیم و ده تویمه وه!

+++

ده رگه که تم لئ بکه وه
هه ر دلداره که ی جار انم،
هه ر کیلگه که ی جار انم،
هه ر تینوه که ی کریوه و لیزمه ی بار انم.

+++

ده رگه که تم لئ بکه وه

من نه و که سه م،
تا دوینی بوو،
له ناو گه رووی روناکیدا ده تشاردمه وه
له ناو جامی مه ترسیدا ده تخواردمه وه.
+++

کات -

له ژیر بآلی ناسماندا،
خه ریکه باویشک ده دات.
شوین -

قوله ره شیکی کپه
ده رگه که تم لی بکه وه،
شتیک نی یه شیرین تر بی
له خشپه ی پی و چرپه ی چپه!
+++

ده رگه که تم لی بکه وه،
کفت و ماندووی ریگه ی دوورم:
وه کوو جاران،
که میک له لات ده مینمه وه و راده بوورم.
+++

شه و راشکا
نه ژنوم شل بوو.
مانگ به تاقی ناسمانه وه هه لپرووکا:
ده رگه که تم لی بکه وه
دارو به ردی به ر ده رگه تان هاتنه تکا!
۱۹۶۹-هه ولیر

خه ون

سندمیان کرده هه ر دوو پیم
که له پچه یان کرده ده ستم
خه نجه ر نیشته سه ر گه ردنم
لی یان پرسیم: ناوی چی یه خوشه ویستم؟
بی ده نگ وه ستام، وه ک سه نگی مت
دامه قاقای پیکه نین و هیچم نه گوت!

+++

چاویان کولیم
سه ریان بریم
به خه نجه ر دلیان شه ق کردم
خوینم، وه ک هه وره تریشقه،
شریخاندی و هه ر نه مردم

+++

کاتی خوینم فرکه ی کردو
وه کوو چه پکه گریک پزا به سه ر عه ردا،
جه لاده کان،

هاتن، په نجه یان تی وه ردا
هاتن، چیلکه یان تی وه ردا.
پیتی ناویکی سه ربراو،
نه خشه ی ولاتیکی دزراو،
تیکه لآو بوون وه ک تان و پو،
یه کلایان نه کردوه،

هه رچه ند په نجه یان تی وه ردا!
هه رچه ند چیلکه یان تی وه ردا!
۱۹۷۴/۱۰/۱۷ - موسکو

ئە گە ر ئە مجارە بئیمە وە

ئە گە ر ئە مجارە بئیمە وە:

بە یانی یان،

وہ ک بە رخۆلہ یە کی ساوا،

لہ ناوقە رسیلی پاراوا،

تل دە خۆم و گیاییکی تفت تیرتیر دە جووم،

تا کفت دە بم،

پئی و بە لە کم لە شە ونمی سارد هە لدە سووم!

+++

ئە گە ر ئە مجارە بئیمە وە:

وہ ک سە مورە،

بە دار گوێزە بە رزە کانا هە لدە گە رئیم.

وہ ک پە لہ هە وریکی نہ وی،

بە سە ر کئیلگە سە وزە کانا دە خولئیمە وە.

وہ ک شە نگە بی،

بە سە ر چە ما،

بە سە ر گشت زنارە کانی

کہ نارا

دە چە مئیمە وە.

ئاخ، بە س ئە مجارە بئیمە وە!

+++

ئە گە ر ئە مجارە بئیمە وە:

سە رنج دە دە م،

گولە گە نم چۆن زە رد دە بی،

هە نار و سئو چۆن پئی دە گە ن،

قە تی یە کان

هیلانە یان چۆن چی دە کہ ن!

سه رنج ده ده م،
زه رنه قووته چۆن بال ده گری،
په ره سیلکه کۆچه ره کان
له سه ر تیلی کاره بای ری، چۆن ریز ده بن
جوگه له کان له کوپوه دین ...
بو کوئی ده چن!

ئه گه ر ئه مجاره بئمه وه:
له گۆی مه مکی هه ر کانی بییک،
قومه ئاوئیک ده خومه وه
گشتیان ده که م به دایکی خۆم.
له هه ر ئه شکه وتیکا،
شه وئیک،

سه ر به گاشه به ردیک ده که م
گشتیان ده که م به لانکی خۆم!

+++

ئه گه ر ئه مجاره بئمه وه:
زمانی گر ده هئیمه وه –

بو لاله کان

شاپه ری گر ده هئیمه وه –

بو فرنده بی باله کان

+++

ئه گه ر ئه مجاره بئمه وه:

ناهیلم لاوان گول بچنن

بو گولدانی مردووی سه ر میز

فیریان ده که م،

که چوونه ژوان،

له به روکی کچانی ده ن

پیش ئه وه ی بیانکه نه نامیز!

+++

ئە گە ر ئە مجارە بئیمە وه:
- منالانی موسکۆی چاوشین فیریان کردووم
بئ شیرینی سه ر ناکه م به هیچ مالیکا،
زۆر جۆلانه ی نه رم و ساده
بۆ منالان هه لده به ستم،
له جه ژنی له دایک بوونیا
- که نیانه! -

به شدار ده بم،
له باتی مۆم، داده گیر سینم ئە نگوستم.
گر به ر ده ده م له گلینه ی چاوه کانم،
له ساواترین هه لبه ستم!

+++

ئە گە ر ئە مجارە بئیمە وه:
- هه ر بیشکه بئیکم بئته ری،
به شینه یی،
به سه ریا ده نووشتیمه وه.
ناخ، منالان!
ناخ، به س ئە مجارە بئیمە وه!
موسکۆ - ۱۹۷۵/۵/۱۶

ناکه وین

ئیمه وه ک دپره ختین:
جار هه یه ده خه وین.
ده خه وین،
وه ک شوانی دواى شه وین.
به لام له خه ویشا،
به پیوه یین.
به پیوه یین، ناکه وین.
۱۹۷۵/۷/۸ - گوندی ئیگو مینکه

کوردستان

کینگه ده ستیری بو باران
چیا بو هه لو
رووبار و چه م بو نه وه ستان
خۆر بو ناسۆ
ئاگرپه ره ست بو ئاته شگه
با بو چرۆ
ئه ستیره و مانگ بو سپیده
منیش بو تو
کوردستانم: منیش بو تو!
۱۹۷۷/۱۰/۵ - موسکو

سه ربازی ون

که وه فدئ ده چئته شوئنی،
بۆ سه ر گۆری سه ربازی ون،
تاجه گولینه یه ک دئنی.

+++

ئه گه ر سبه ی،
وه فدیک بیته ولاتی من،
لئیم بپرسی
" کوانئ گۆری سه ربازی ون؟ "
ده لئیم:

« گه وره م!

له که ناری هه ر جوگه یئ
له سه ر سه کوی هه ر مزگه وتئ،
له به ر ده رگای
هه ر مائی،
هه ر کلیسه یئ،
هه ر ئه شکه وتئ،
له سه ر گابه ردی هه ر شاخی،
له سه ر دره ختی هه ر باخی،
له م ولاته،

له سه ر هه ر بسته زه مینی،
له ژیر هه ر گه زه ناسمانئ،
مه ترسه! که میک سه ر داخه و
تاجه گولینه که ت دانئ! «
۱۹۷۸/۱۱/۵ - موسکو

نه ورۆزی ۱۹۷۹

ئە م سأل بئى چيا نه ورۆز ناکه م.

بئى بۆنى گيا نه ورۆز ناکه م.

نه ورۆز ناکه م، بئى بلیسه ی سووری ئاگر،

نه ورۆز ناکه م، ئە گه ره شبه له ک توز نه کاو،

خۆم نه بم به سه رچۆپی گر!

+++

کزه ی جه رگم:

به یانی زۆر هه لمسینه!

زۆر ده ترسم،

که ویک،

کاریک،

گونديک،

شاریک،

چه مئیک، چيايیک له بیر بکه م!

زۆر ده ترسم،

داریک،

به ردیک،

کوختیک،

گه ردیک،

بنجه گيايیک، له بیر بکه م!

بیانی زۆر هه لمسینه!

ديسان مه لئى: « با تیر خه و بئى »

سویندم به چيا خواردوه،

که کوردستانه دووره که م

به گه رمین و کوستانه وه،

بگوازمه وه بو غه ریبي — بو ژووره که م! ۱۹۷۹/۳/۲۰ - موسکو

به سته ی دندار

له ژیر ئاسمانی شینا،
له پال لووتکه ی به فرینا،
کورستان گه رام،
دۆلّاو دۆلّ پئوام؟

+++

نه له شار و نه له دی:

نه مدی که س

وه ک تو جوان بی!

تۆیت و به س

کچه کوردیک دل پپی شاد بی،

وه ک فریشته و په ریزاد بی؟

+++

نه باریکی، نه گوشتن،

نه کچوله ی، نه شاژن،

نه زور چاوره شی

نه ئیجگار گه شی

به لام به نیگای شیرین

نه مدی که س وه ک تو به تین

تۆیت و به س!

لئیت بی بزه ی مانگه شه وی!

به ژن ریک و ره وتی که وی.

+++

له و روژه وه تۆم دیوه

عه شقیک له دل چه سپیوه!

ساتی دوور بی لیم،

گر به ره بی تیم،

که ده ست له یه خه ت گیر نابئی!

له لای که س

دل ژیر نابئی؛

تویت و به س

په نای هیواو و خه و بینیم،

ئاواتی گیانی شیرینم!

+++

ئه و سا که توم نه دیبوو،

ژینم تالی و ترشی بوو؛

بئی شادی و ئارام،

بئی هیوا و و ناکام،

نه ژيام: ژینی سه ر سه ری؛

نه هه بوو که س

بو رابه ری؛

تویت و به س

رینگای هیوا نیشانده رم،

سه ختی ژیان ئاسانکه رم!

+++

ئه ی گه وره کچی «زه ووس»!

خوشکه جوانه که ی «فینووس»

تو ئه په ره ستم

بوئه وا مه ستم!

بو ئایینم ئه گه ری

هه ندی که س؛

با جار بدری:

تویت و به س

+++

قېبله ی ئابین و بلوه رم،
خوای به هه شتی دلێ ته رم!
وه ک سه ره رۆی شوین ئامانج،
نه زاز ما نه کرمانج،
گه رام کوردستان،
گه رمیان و کویستان:
نه له شار و نه له دێ،
نه مدی که س
وه ک تۆ جوان بێ؛
تۆیت و به س
کچه کوردیک وه ک گۆلی وابی،
کوردستانی پێ ئاوا بێ!

عه بدوئلا گۆران

چه ند به ره م له کتیبی «قه لای راز»ی ژیلا حسینی:

کچه که گیان

کچه که گیان
پیش چاوی تو گه لی چاوی ترم دیوه
ماسی خوزگه ی نیگاکانم
رووباری زور نیگای تریشی ناسیوه
به لام هیچیان هینده ی چاوه نه رمه کانت
له کاتی خویندنه وه ی شیعی دلداریتا
گه رم نه بوون
کانگای حه یا و شه رم نه بوون
پر به ناخی دایکا یه تیم
خوشم ویستی
ئه و کاته ی وا شه رمیکی جوان
لیوی گه ستی.

دلداری

خوشم ئه ویی
هه رچه ن ئه زانم
پیش منیش ئه و چاوانه ت له که سانی که ش بریوه
رسته ی ئه فسوونای عه شق و دلداریشت
بو که سانیکی تری پیش منیش ده بریوه
هه رچه ن ئه زانم بی وه فای
ته مه نی عه شقه که ت کورته

هه وایه که و بو ماوه یه کی که م خایه ن
واله سه رتا.

ژیلا حسینی

